

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 71/2019-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej, zo sudcu Petra Molnára a sudcu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátkou Mgr. Ivetou Vajdovou, Bárdošova 2939/25, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 CoP 65/2018 z 12. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv

podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoP 65/2018 z 12. decembra 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako otec maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletá“), ako aj matka maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „matka“), podali Okresnému súdu Malacky návrh na zverenie maloletej do ich osobnej starostlivosti. Okresný súd Malacky uznesením sp. zn. 8 P 435/2015 z 8. februára 2016 (ďalej len „uznesenie Okresného súdu Malacky“) zamietol oba tieto návrhy a predbežne ponechal maloletú v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

3. Z ústavnej sťažnosti, ako aj jej príloh považuje ústavný súd ďalej za preukázané, že Okresným súdom Malacky bolo pod sp. zn. 8 P 35/2016 vedené konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. Uvedené konanie začalo na základe uznesenia Okresného súdu Malacky sp. zn. 8 P 35/2016 z 8. februára 2016.

4. Na základe odvolania podaného sťažovateľom Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 20 CoP 25/2016 z 29. apríla 2016 zmenil uznesenie Okresného súdu Malacky tak, že predbežným opatrením zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky, sťažovateľovi určil povinnosť prispievať na výživu maloletej a upravil aj styk sťažovateľa s maloletou, a to do právoplatného skončenia veci vedenej pod sp. zn. 8 P 35/2016.

5. Okresný súd Malacky uznesením sp. zn. 8 P 35/2016 z 24. augusta 2016 preniesol svoju príslušnosť na Okresný súd Čadca (ďalej len „okresný súd“), kde bolo konanie vedené pod sp. zn. 11 P 31/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“).

6. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 11 P 31/2016 zo 7. júna 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že prvým výrokom zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky, ktorá bude maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Druhým výrokom zaviazal sťažovateľa prispievať na výživu maloletej sumou 100 € mesačne. Ďalším výrokom

okresný súd určil, že sťažovateľ je oprávnený stretávať sa s maloletou každý posledný týždeň v mesiaci v piatok od 16.00 h do 20.00 h v mieste bydliska matky a v jej prítomnosti. Štvrtým výrokom rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, a posledným výrokom rozhodol o povinnosti sťažovateľa zaplatiť Slovenskej republike trovy konania v sume 1 556,18 €.

7. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, na základe ktorého krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu v prvom a druhom výroku, ktorým bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky a sťažovateľ bol zaviazaný prispievať na výživu maloletej sumou 100 €. Krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok okresného súdu v prvom výroku o zastupovaní maloletej, v treťom výroku o úprave stretávania a taktiež vo výroku o trovách štátu, a to tak, že obidvaja rodičia sú oprávnení zastupovať maloletú a spravovať jej majetok. Sťažovateľ je oprávnený stretávať sa s maloletou každú párnú sobotu v mesiaci v čase od 10.00 h do 17.00 h za prítomnosti matky, a to v mieste bydliska matky. Sťažovateľ je minimálne 24 hodín vopred povinný matke oznámiť, že sa nebude môcť uskutočniť stretnutie. Ďalším výrokom krajský súd určil, že sťažovateľ je povinný zaplatiť trovy štátu v sume 478,09 € a matka maloletej je povinná zaplatiť trovy štátu v sume 1 078,09 €.

8. Sťažovateľ po podrobnom opise skutkových okolností v ústavnej sťažnosti uvádza: „... Krajský súd v Žiline rozhodol bez doplnenia dokazovania a vypočítania strán, aj napriek zmene pomerov na strane otca a uplynutiu lehoty 6 mesiacov od vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie dňa 12.12.2018 pod sp.zn.7 CoP/65/2018. Odvolací súd upravil styk sťažovateľa s maloletou tak, že tento je oprávnený stretávať sa s maloletou každú párnú sobotu v mesiaci v čase od 10.00 hod. do 17.00 hod. za prítomnosti matky, a to v mieste bydliska matky, pričom je povinný minimálne 24 hodín vopred matke oznámiť v prípade, že sa nebude môcť uskutočniť stretnutie. Sťažovateľovi priznal právo maloletú zastupovať a spravovať jej majetok, čo odôvodnil v bode 40 svojho rozhodnutia.

V bode 39 rozhodnutia Krajského súdu v Žiline, odvolací súd uviedol, že nemá preukázané, priznanie plného invalidného dôchodku, ktorá skutočnosť sa nezakladá

na pravde, nakoľko priznanie plného invalidného dôchodku ako aj preukazu ťažko zdravotne postihnutej osoby, bolo odvolaciemu súdu zaslané elektronicky dňa 6.12.2018...“

9. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na spravodlivý súdny proces aj v dôsledku skutočnosti, že okresný súd mu odoprel právo doplniť dokazovanie súkromným znaleckým posudkom a neoboznámil sa CD nosičmi, ktoré do napadnutého konania predložil, pričom krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol, že okresný súd nepochybil, keď sa s vypočutím nahrávok neoboznámil, s čím sa sťažovateľ nestotožňuje.

10. Sťažovateľ v súvislosti s namietaným porušením práva na spravodlivý proces v ústavnej sťažnosti uvádza: *„Odvolací súd sa nezaoberal taktiež dôkazmi produkovanými otcom počas konania na súde prvej inštancie, nevyhodnotil ani výpovede maloletej, hlavne rozpory na ktoré poukázal vo svojom odvolaní, nezisťoval, či matka v minulosti mala dieťa, čím porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces. Úpravu styku odvolací súd odôvodnil v bode 43 svojho rozhodnutia mechanicky, vágne, bez odôvodnenia najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa, pričom sa nevysporiadal s námietkami sťažovateľa uvedenými v odvolaní s poukazom na výpovede maloletej dcéry, ale aj odporúčaniami súdnych znalkyň. Počas konania nebolo preukázané, že by bolo pretrhnuté puto medzi sťažovateľom a maloletou dcérou, resp. negatívny vzťah maloletej k sťažovateľovi formou odmietania jeho osoby ako druhého rodiča. Sťažovateľ produkoval dôkazy, že maloletá komunikuje s ním, aj starými rodičmi, maloletá vypovedala, že má otca rada, rovnako súdne znalkyne konštatovali pozitívny vzťah maloletej k sťažovateľovi. Bez akejkoľvek logickej argumentácie založenej na dôkazoch založených v súdnom spise, odvolací súd prebral tvrdenia súdu prvej inštancie a upravil styk otca síce častejšie, ale opätovne len na pár hodín v bydlisku a prítomnosti matky, opätovne nerealizovateľne, vzhľadom na zmenu pomerov u sťažovateľa, ktorú dovolaciemu súdu preukázal dňa 6.12.2018. Odvolací súd tiež konštatoval, že maloletá má záujem stretávať sa s otcom, avšak iba odmieta chodiť do miesta bydliska otca. Z akého dôvodu, že sú to obavy z cesty autom, kedy údajne maloletá videla otca prekladať si nohu sa už nevysporiadal, ani so skutočnosťami uvádzanými otcom v odvolaní, že zrejme maloletá bola primätá matkou vypovedať v danom smere, keďže technicky nebolo možné, aby maloletá takúto skutočnosť videla a vôbec*

si uvedené pamätala takmer rok – pri prvom vypočutí na súde dňa 5.12.2016 takéto skutočnosti neuvádzala. Taktiež súd nebral do úvahy, že matka s maloletou chodila na výlety s otcom a vtedy takéto skutočnosti neboli namietané. Odvolací súd vzhľadom na uvedené skutočnosti s poukazom na rovnosť rodičovských práv a povinností, ako aj skutočnosť, že matka bez rozhodovania s otcom, vytrhla maloletú z prostredia v ktorom vyrastala a odsťahovala z bydliska 200 km, mohol upraviť styk aj tak, že matka je povinná maloletú odovzdať v mieste jeho bydliska, čo by nebolo nič výnimočné v rozhodovacej praxi slovenských všeobecných súdov. Sťažovateľ poukazuje že odvolací súd sa vôbec nezobral pri svojom rozhodovaní do úvahy aj zmenu pomerov, ktorá nastala od rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako aj opakované zabránenie styku otca s maloletou zo strany matky.“

11. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru sťažovateľ uvádza: „Z článku 8 Dohovoru vyplýva pre vnútroštátne orgány pozitívny záväzok konať tak, aby umožnili rozvoj preukázaného a existujúceho rodinného puta. Mali by prijať všetky vhodné opatrenia, ktoré od nich možno vzhľadom na okolnosti toho ktorého prípadu rozumne očakávať za účelom umožnenia styku rodiča s dieťaťom (napr. Nuutinen proti Fínsku, rozsudok z 27. júna 2000, bod 128).

Skutočnosť, že rodičia nespolupracujú nezbavuje vnútroštátne orgány povinnosti prijať všetky nevyhnutné a vhodné opatrenia na to, aby boli udržané rodinné putá (napr. Reslová proti Českej republike, rozsudok z 18. júla 2006, bod 56, obdobne Giorgioni proti Taliansku. rozsudok z 15.septembra 2016)

Od júna 2016 kedy matka maloletú odviedla z miesta jej bydliska, konajúce súdy nevykonali žiadne opatrenia, aby boli zachované rodinné väzby maloletej s otcom, naopak aj keď mali vedomosť, že zo strany matky dochádza k narušovaniu väzby medzi otcom a maloletou, nekonali. V danej súvislosti sťažovateľ poukazuje na judikatúru ESĽP, v ktorej poukazuje ESĽP na povinnosť štátov prijať vhodné opatrenia, nakoľko plynutie má nenapraviteľné dôsledky pre vzťah dieťaťa s rodičom, ktorý s ním nežije (napr. Mincheva proti Bulharsku, rozsudok z 2.septembra 2010, bod 84).“

12. Sťažovateľ namieta, že všeobecné sudy sa nezaoberali dôkazmi, ktoré produkoval, nezaoberali sa a nezdôvodnili najlepší záujem maloletej a nevykonali žiadne opatrenia na rozvíjanie a uchovanie rodinných väzieb. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že všeobecné sudy svojou nečinnosťou a úpravou styku v obmedzenom nerealizovateľnom styku pôsobili negatívne na rozvíjanie jeho vzťahu s maloletou.

13. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálezhom takto rozhodol:

„1) Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na ochranu rodičovstva zaručené v čl. 41 a ods. 4 a v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 CoP/65/2018-1296 zo dňa 12.12.2018 porušené boli.

2) Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7CoP/65/2018-1296 zo dňa 12.12.2018 sa zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3) [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10.000,- €, ktoré mu je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4) Krajský súd v Žiline je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania vo výške 415,51,- € na účet advokátky Mgr. Ivety Vajdovej, Bárdošova 25, 83101 Bratislava do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

14. Vec napadla ústavnému súdu 13. februára 2019 a nebola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi, a tak v zmysle čl. X ods. 2 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh“) bola táto vec po 26. apríli 2019 v zmysle rozvrhu prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigetimu a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu prejednaná a rozhodnutá v druhom senáte ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu), Peter Molnár a Ľuboš Szigeti.

II.

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené

zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

23. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

III.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 CoP 65/2018 z 12. decembra 2018

24. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným

právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

25. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

26. Zároveň je v súvislosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu potrebné pripomenúť, že ústavný súd nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu by bola opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou.

27. Nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcim súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu svoje rozsudky odôvodniť [§ 157 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, teraz § 220 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pozn.], a to spôsobom zakotveným v ustanovení § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (teraz § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku, pozn.). Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, keď sú právne závery súdu

v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Naopak, ak všeobecný súd rešpektuje kautely určujúce minimálnu mieru racionality a konzistencie skutkovej a právnej argumentácie, nepatrí do právomoci ústavného súdu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov, resp. posudzovanie skutkového stavu ako správne zisteného všeobecným súdom, a to ani vtedy, ak by sa s takým hodnotením ústavný súd celkom nestotožnil (m. m. I. ÚS 242/07).

28. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (m. m. IV. ÚS 252/04).

29. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že pri hodnotení napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

30. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu vo viacerých argumentačných líniách.

31. Sťažovateľ namieta, že krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodol bez vypočutia strán a bez doplnenia dôkazov napriek skutočnosti, že na jeho strane nastala zmena pomerov, čo krajskému súdu dokladoval elektronicky doručeným rozhodnutím o priznaní invalidného dôchodku a doručením preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré krajskému súdu doručil ešte pred rozhodnutím.

32. Zároveň v tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na bod 39 napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorom podľa názoru sťažovateľa krajský súd uviedol, že preukázanie plného invalidného dôchodku nepovažuje za preukázané.

33. K uvedenej argumentácii sťažovateľa ústavný súd uvádza, že v bode 39 napadnutého rozsudku sa krajský súd vyjadril iba k otázke výživného, ktoré bolo určené rozsudkom okresného súdu, pričom v tomto výroku krajský súd potvrdil výrok okresného súdu, ktorým v konečnom dôsledku okresný súd znížil mieru vyživovacej povinnosti zo strany sťažovateľa zo sumy 120 € na 100 €, a to práve v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu sťažovateľa, čo je v konečnom dôsledku na prospech sťažovateľa.

34. Vzhľadom na uvedené je táto námietka vo vzťahu k tvrdenému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zjavne neopodstatnená.

35. K námietke nepripustenia doplnenia dokazovania zo strany sťažovateľa vypracovaním súkromného znaleckého posudku a neoboznámením sa s predloženými CD nosičmi ústavný súd uvádza, že okresný súd sa vo svojom rozsudku k nepripusteniu týchto dôkazov vyjadril v bode 31, kde sa uvádza: „... *Súd uznesením ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania zamietol, ide najmä o vypracovanie súkromného znaleckého posudku a prehrávky na CD nosičoch, ktoré otec súdu doložil. Súkromný znalecký posudok súd nepripustil ako dôkaz, nakoľko vo veci už má vypracovaný znalecký posudok, ktorý nariadil súd, vypracovali ho znalkyne z odboru psychiatria a psychológia, zapísané v zozname znalcov, má všetky náležitosti. Námietky otca súd považuje za nepodstatné, znalkyne zodpovedali všetky otázky súdu. Súd má za to, že nie je v záujme maloletej* ■■■■■

podrobovať sa ďalšiemu vyšetrovaniu znalcom, nakoľko to negatívne vplýva na psychiku maloletej a v zmysle § 210 CSP súd nemá možnosť donútiť matku s maloletou dostaviť sa k znalcovi, na vypracovanie súkromného znaleckého posudku, pokiaľ súd takýto znalecký posudok v konaní nepripustí. Taktiež súd nepripustil vypracovanie tohto znaleckého posudku aj z hľadiska hospodárnosti konania, keďže ide o konanie vo veciach maloletých, kde je potrebné čo najskôr rozhodnúť v záujme maloletého dieťaťa. Nahrávky otca na CD nosičoch súd nepripustil, má za to, že ide o neobjektívny dôkaz, nakoľko súd nevie čo mohlo predchádzať situácii, ktorú otec natáčal.“

36. Krajský súd v relevantnej časti napadnutého rozsudku k uvedenému uviedol: *„Otec v odvolaní namietal, že neboli vykonané dôkazy ním navrhované a tiež žiadal o súčinnosť za účelom predloženia súkromného znaleckého posudku ohľadne zdravotného stavu matky maloletej. Odvolací súd je toho názoru, že vzhľadom na vyššie konštatovaný skutočný stav vo veci, že vzťahy medzi rodičmi sú navzájom narušené, matka je skôr submisívna a otec autoritatívny, nepovažoval za nutné oboznamovať sa s nahrávkami na CD nosičoch, znalkyne mali dostatok materiálu na vypracovanie znaleckého posudku, vykonali si svoje šetrenie. Odvolací súd nepopiera, že v zmysle ust. 209 CSP súkromný znalecký posudok má váhu znaleckého posudku súdom ustanoveného znalca. V danom prípade však otec žiadal o poskytnutie súčinnosti vo vzťahu k matke maloletej podľa § 210 CSP. V tejto súvislosti je však nutné podotknúť, že pri súkromnom znaleckom posudku nie je možné vynucovať súčinnosť účastníkov konania a tretích strán (napr. predvedenie osoby, uloženie poriadkovej pokuty a pod.). Z týchto dôvodov súd prvej inštancie procesne nepochybil, keď nevykonal dôkazy vypočutím nahrávok, a nevyvynúť súčinnosť matky maloletej, ako účastníčky konania na vypracovanie súkromného znaleckého posudku.“*

37. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších zákonov (ďalej len „CMP“), ktorý upravuje konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

38. Podľa § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

39. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

40. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd, ako aj krajský súd odôvodnili, prečo nepripustili sťažovateľom navrhnuté dokazovanie súkromným znaleckým posudkom, ako aj nevykonanie oboznámenia sa s predloženými CD nosičmi. Svoje závery o nepripustení dokazovania síce stručne, ale dostatočným spôsobom odôvodnili, na základe čoho ústavný súd dospel k záveru, že táto sťažovateľom uplatnená námietka je taktiež zjavne neopodstatnená.

41. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že ústavnoprávna relevancia sťažovateľom tvrdeného zásahu do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je oslabená aj samotným predmetom napadnutého konania, ktorý spadá pod právne vzťahy, ktoré spadajú do kategórie mimosporových a vo vzťahu ku ktorým je dôvodný osobitný procesný postup vychádzajúci z osobitných procesných princípov. Výsledkom dôslednej procesnej diferenciácie na konania sporové a mimosporové sa vytvára v konaniach osobitne vymedzený priestor pre aktivitu súdu, účastníkov konania, subjektov konania, prispôbenie vybraných procesných postupov a ich právnej úpravy, zvýšenej právnej ochrane vzťahov a subjektov tam, kde je to z hmotnoprávneho hľadiska dôvodné (obdobne Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2017, bod 2).

42. Vyšetrovací princíp a princíp materiálnej pravdy v mimosporových konaniach prenášajú „zodpovednosť“ za priebeh konania v širšom rozsahu na konajúci súd. Pre priebeh dokazovania sa primerane použijú ustanovenia o dokazovaní v Civilnom

sporom poriadku. Keďže mimosporové konanie je ovládané zásadou zistenia skutočného stavu vecí, je zrejmé, že podkladom rozhodnutia súdu bude sumár zistení, ktoré sa čo najviac približujú skutočnému stavu vecí (m. m. IV. ÚS 312/2018).

43. Z priebehu konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozsudku krajského súdu, je zrejmé, že zo záverov znaleckého posudku, ktorý bol v napadnutom konaní vypracovaný, vyplýva, že obaja rodičia sú schopní zabezpečiť starostlivosť o maloletú a sú na ňu citovo naviazaní. Ako však považoval za nutné podotknúť aj krajský súd v bode 34 napadnutého rozsudku, maloletá v citových väzbách jednoznačne preferuje matku, pri ktorej sa cíti bezpečne, dostáva emočnú podporu a ochranu od matky. V uvedenom bode napadnutého rozsudku krajský súd ďalej uvádza: *„Premiestnenie od matky by prežívala psychotraumatizujúco, s následkami na psychike, osobnosti, aj možnými konverznými samotovegetatívnymi symptómami. Maloletá má rada aj otca, avšak toho času vníma jeho správanie ako tlačiacie na jej osobu, nepríjemné, neúctivé voči matke, ktorú má rada. Z takéhoto správania má úzkosť, obavy, psychické napätie, preto sa začína u nej objavovať vyhýbavé správanie a jej vzťah k otcovi vo veľkej miere závisí od správania a znižovania naliehavosti zo strany otca. Maloletá sa pred znalkyňami jednoznačne vyjadrila, že s otcom má záujem sa stretávať, avšak odmieta ísť do jeho bydliska, ktoré stanovisko maloletej podľa názoru odvolacieho súdu je v súčasnej dobe nutné rešpektovať, aby to nezanechalo určité následky na jej psychike.“*

44. Podľa § 38 ods. 1 CMP ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne.

45. Podľa § 38 ods. 2 CMP názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy vecí zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

46. Ústavný súd sa stotožňuje so skutočnosťou, že právo dieťaťa vyjadriť svoj názor v konaní, ktoré sa ho bezprostredne týka, je jeho prioritným oprávnením.

47. Z dikcie § 38 CMP vyplývajú dve základné kritériá pre vyhodnotenie spôsobu zisťovania názoru maloletého, a to vek a vyspelosť dieťaťa. Vyhodnotenie týchto kritérií je výlučne vecou konajúceho súdu, ktorý posudzuje všetky individuálne okolnosti každého prípadu a predpokladov na strane dieťaťa.

48. Z uvedeného je zrejmé, že všeobecné súdy vychádzali nielen zo záverov znaleckého dokazovania, ale taktiež zákonným spôsobom využili možnosť zistiť vôľu maloletej, ktorá sa opakovane vyjadrila v tom smere, že má záujem sa stretávať s otcom, avšak odmieta ísť do jeho bydliska.

49. Vzhľadom na uvedené aj ďalšie námietky sťažovateľa o nevyhodnotení výpovedí maloletej a jej údajných rozporov považuje ústavný súd za nepodložené a zjavne neopodstatnené. Ústavný súd si je v tomto kontexte vedomý, že úprava styku je prostriedkom, ktorý sťažovateľovi ako otcovi umožňuje podieľať sa na výchove dieťaťa. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozšíril oprávnenie sťažovateľa stretávať sa s maloletou nad rámec toho, ako o tom rozhodol okresný súd, čo taktiež umožňuje sťažovateľovi o to viac pozitívne rozvíjať vzťah so svojou maloletou dcérou a budovať dôveru a pocit istoty. Sťažovateľ nie je vylúčený zo života svojej dcéry a má možnosť postupne obnovovať vzájomné väzby s ňou (a to bez ohľadu na skutočnosť, že v dôsledku svojej invalidity nie je schopný samostatne absolvovať dlhšiu cestu motorovým vozidlom sám, pozn.). Krajský súd k uvedenému v bode 43 napadnutého rozsudku okrem iného uviedol: *„Je nutné vybudovať silnejšie puto medzi otcom a maloletou dcérou, ktoré je možné iba častejším stretávaním sa, avšak bez autoritatívneho správania otca, ako bolo vyššie konštatované (vyplývajúce aj počas znaleckého skúmania, a tiež z písomných podaní v spise, neustále sa vracanie k veciam do minulosti, keď väčší prínosom bude zaoberať sa budúcnosťou). Z uvedeného dôvodu, zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a upravil stretávanie otca s maloletou na každú párnú sobotu v čase od 10.00 hod. do 17.00 hod. v prítomnosti matky a v mieste bydliska matky. Postupom času pri trpezlivom budovaní si vzájomných vzťahov môže dôjsť k rozšíreniu stretávania sa otca s maloletou aj v neprítomnosti matky.“*

50. Ústavný súd uvádza, že pomery nastolené napadnutým rozsudkom krajského súdu sa môžu s vekom dieťaťa a formovaním jeho osobnosti vyvíjať, a to prirodzeným vplyvom prostredia a aj ovplyvňovaním dieťaťa zo strany každého z rodičov. Za uvedenej situácie tak sťažovateľ môže podľa § 121 CMP dosiahnuť zmenu, prípadne zrušenie napadnutého rozsudku v prípade, ak nastane zmena pomerov tak, ako to predpokladá uvedené ustanovenie, čo taktiež oslabuje ústavnoprávnu intenzitu ním tvrdeného zásahu do jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

51. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd aj krajský súd prejednal a rozhodol predmetnú vec v súlade s najlepším záujmom maloletej, ktorý bol prioritným kritériom. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že z obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu sa presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v súdnom konaní dostal odpoveď na všetky podstatné otázky týkajúcich sa jeho námietok, krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia dotknutých právnych predpisov, ktoré boli podstatné pre posúdenie veci, ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval, pričom jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

52. Vzhľadom na uvedené niet takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, a právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 CoP 65/2018 z 12. decembra 2018

53. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel taktiež k záveru, že sťažovateľom namietané skutočnosti neindikujú možnosť vysloviť ani porušenie v ústavnej sťažnosti označených práv hmotného charakteru, t. j. základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru.

54. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

55. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2019